

Le Mondial du Lion

A FIATAL LOVAK FRANCIAORSZÁGI LOVASTUSA-VILÁGBAJNOKSÁGA

Le Lion-d'Angers (ejtsd: lö lion danzsé) a festői Loire-mente régió egy kis, mintegy ötezer lakosú települése, amely az utóbbi évtizedekben a francia lovassport egyik nevezetes helyszínévé vált, hiszen ott rendezik meg minden év októberében a hat- és hétéves fiatal lovak military-világbajnokságát, amely a Mondial du Lion (ejtsd: mondiál dü lion) nevet viseli. Szemináriumi dolgozatomban ennek történetét, jelentőségét, magyar vonatkozásait jártam körül.

A település elnevezése, tévedés ne essék, nem a bátor és nemes oroszlánt idézi, amely franciául is lion (a franciák amúgy is a gall kakashoz kötődnek szimbolikusan), hanem minden valószínűség szerint a „legio” szóból ered (a 10. században így is hívták hivatalosan), hiszen a gallorómán időszakban római légionáriusok lakták e vidéket. Angers városa 15 kilométerre található, s azért kell itt megemlítenünk, mert központjában (a mai Haras – ejtsd: ár – , azaz Ménes utcában) 1797-ben állami ménes létesült, amely az 1970-es években költözött a Mayenne és az Oudon folyók közötti félsziget festői birtokára, Isle Briand-ra (ejtsd: il brian). Így a francia lótenyésztést megújult és modernizált létesítmények szolgálták tovább 2,5 hektár helyett 160 hektáron csodálatos természetes közegben, egy sokak által amúgy is látogatott festői parkban.

A megyei tanács által fenntartott Isle Briand-i Állami Ménes és a „Le Lion équestre” (Lovas Le Lion) nevű, sporttevékenységekkel foglalkozó egyesület szervezi a CCI egy- és kétszintű military-világversenyt. A viadal eredetileg hosszú és megjegyezhetetlen nevet viselt: „Concours complet international du Lion-d'Angers Saumur bru”. Ezt váltotta le a frappáns és népszerű „Mondial du Lion”, amely annyit tesz: Le Lion-i vb. Pár előkészítő év után, melyek során a területet kipróbálandó és a közönség érdeklődését felkeltendő, valamint szervezési rutin szerzése céljából különböző kezdő és senior

lovakoknak szóló versenyeket rendeztek, 1985-ben szervezték meg az első világbajnokságot. A szervezők egyedi és különleges lovasviadalt szerettek volna bevezetni. A kiváló sportló tenyésztésének és kiképzésének kérdései amúgy is tálcán heverték az állami ménes közelségének köszönhetően. A helyszín kínálta alapok – turisztikailag vonzó és elérhető, változatos földrajzi adottságokkal rendelkező, nagy kiterjedésű szépséges park – szintén nyomós érvek voltak a szakág kiválasztásában. Persze mindez talán nem jöhetett volna létre, ha az alapítóknak nem gyöngéje a military, s nem elkötelezettek szponzorok felhajtására és jelentős magántőke bevonására a rendezvény megszervezése érdekében, hiszen az állami ménes egymaga képtelen lett volna ilyen nagy formátumú versenyt megszervezni, pláne rendszeressé tenni. A specializálódást a szakág kiválasztásán kívül a lovak korosztályának meghatározása jelentette. A versenyt kezdetektől a napjainkig kezdő lovaknak hirdetik meg, két kategóriában: hat- és hétéveseknek. Tapasztalatlanabb lovasok számára is ugródeszka a megméretés, de ezt a jelzőt itt helyesen kell értelmezni, hiszen ahogy Thierry Touzaint, a

■ 1. Jacques Bouguier, a korábbi akadálytervező nevéhez fűződik a legendás pók, a nyuszis és a baglyos akadály | 2. Christian Aschard asztalosmester, a Mondial du Lion jelenlegi akadálytervezője. Egyedül tanulta ki a szakmát, mert ezt nem tanítják sehol | 3. A legutóbbi verseny plakátja

A verseny magyar résztvevői az ezredforduló óta

Év	Lovas neve	Ló neve	Ló kora (év)	Eredmény (helyezés/ teljesítők száma)
2000	Szikszai Lajos	Gringo	7	53/55
	Schaller Gábor	Commander		nem tudta befejezni
2001	Hercegfalvi Tibor	Napfény	6	20/23
	Schaller Gábor	Twean Peaks		nem tudta befejezni
2002	Kovács Andrea	Anton		nem tudta befejezni
	Fauszt Gabriella	Nyugágy		nem tudta befejezni
2003	Kaizinger Balázs	Gidrán-Nimfa	6	14/21
2003	Egyed László	Figaro	6	15/21
2003	Kaizinger Balázs	Gidrán Sóhaj	6	17/21
2003	Egyed László	Regélő	6	20/21
2004	Kaizinger Balázs	Gidrán Nimfa		nem tudta befejezni
2005	Egyed László	Badboy	6	28/42
2005	Egyed László	Akitos Athos	6	31/42
2006	Kaizinger Balázs	Gidrán Noé	7	42/49
2007	Kaizinger Balázs	Ikarosz	6	39/45
2009	Tuska Péter	Zengő	6	30/37
2010	Szabó Orsolya	Zizi St John's	6	28/32
2011	Tóth Imre	Land's End 10	6	32/35
2013	Tóth Imre	Zypress 8		nem tudta befejezni
2015	Kaizinger Balázs	Déva Démosz		nem tudta befejezni
2016	Varga István	Iduna Gidrán XXVIII-4	6	35/35
2019	Kaizinger Balázs	Clover 15	6	27/38
2019	Vámosi Lilla	Lajta	6	38/38
2019	Ifj. Tuska Pál	Rádiháza Junior		nem tudta befejezni

lovastusa francia szövetségi kapitánya (csapatban 1980-ban olimpiai aranyérmes) hangsúlyozza: a Mondial du Lionon való részvételt ki kell érdemelni, oda nem véletlenül kerül ki az ember. Amúgy is lovat és embert próbáló küzdelem a többnapos viadal, melyet a lovaglás triatlonjának is neveznek, de nem szabad elfelejteni, hogy a részt vevő lovaknak ez az első nagyobb megpróbáltatás sportló-karrierjükben. Alapki képzésük fordulópontja, ahol helyt kell állni „elegáns táncot lejtve” a díjlovasnégyyszögben (a franciák ezt nevezik a pontosság, technikai brillírozás és elegancia hármaskritériumának), a „cross”, azaz tereppályán, ahol szintidőre kell legyőzni a változatos és művészi megalkotott akadályokat (mintegy húszat), s itt kell megfelelni egy másik elvárásrónak – bátorság, reaktivitás (átengedőség) és együttműködés –, hogy aztán a díjugratás pályáján bizonyítsa a ló és lovas kitaró párosa rátermettségét a tiszte-

let, az egyensúly és a mentális „erőnlét” feltételeinek megfelelően. Mindehhez hozzá kell tenni az érdeklődők sokaságát. 1986-ban még csak ötezen látogattak ki a ver-

A nagyszámú érdeklődőt vonzó többnapos lovasprogram első, díjlovasversenye ingyenesen látogatható, a látványos és izgalmas, kiemelkedően különleges akadályokkal fel-

„Nemcsak a tehetséges fiatal lovak és a világ kiemelkedő militarylovasai miatt izgalmas és szép verseny, hanem legendás akadályparkja miatt is”

senyre, de 2008-ra már negyvenezres publikummal kellett számolni. Ez bizony szintén stresszfaktor. S kezdő lovaktól ez a sok elvárás egyáltalán nem kevés kérés. Csak a legígéretesebbek választódnak ki hasonló megmérettetésen való részvételre, s nem is véletlen, ha a jól szereplő lovak a későbbiekben nagy nemzetközi versenyek, világjátékok és olimpiák lovaspályáin emlékeztetnek hajdani bravúros indulásukra.

épített terepverseny viszont már fizetős, és belépődíjért tekinthető meg a díjugratás is. A látogatókat tárt karokkal várják a helyi gasztronómia standjai és egyéb vendégcsalogató programok, például a kézművesek vására, így elmondható, hogy ez az őszi hétvége a régió egyik kiemelt (sport) turisztikai eseménysorát jelenti, amely a helyi gazdaság fellendítésére is jó szolgálatot tesz. A 2019-es verseny megszervezése

■ 1-4. Az ikonikussá vált akadályok

és a verseny kívánalmainak megfelelő, szinte tökélyig csiszolt, esztétikus, ám a fiatal lovak biztonságát a lehető legjobban garantáló akadályok megalkotása.

Jacques Bouguier az alkotója a legendás póknak, a nyuszis és a baglyos akadályoknak, és még sok eredeti, lélegzetelállító és művészi, mindazonáltal professzionális akadálynak.

A Mondial du Lion tehát nemcsak a tehetséges fiatal lovak és a világ kiemelkedő militarylovasai miatt izgalmas és szép verseny, hanem legendás akadályparkja miatt is, melynek megalkotásán nagy szenvedéllyel és magánéletet, nyugalmat háttérbe szorító odaadással dolgozó igazi mesteremberek munkálkodnak. Rájuk a világ bizony kevésbé figyel, de művüknek a csodájára járnak. Ami az eredményesen szereplő sportlovak fajtáit illeti, büszkék lehetnek magukra a szervező franciák, hiszen a selle français, azaz a francia sportló szinte mindig eredményesen vesz részt a militaryversenyeken, de ott van az élmezőnyben az ír sportló, a holland KWPN, a német hannoveri, az oldenburgi, és meg kell említeni az angol arab lovakat, akik igen jól szerepelnek. A szívünk mindazonáltal akkor dobban meg igazán, ha magyar lófajta is felűnik a résztvevők között, ilyen például a gidrán, amely úgy tűnik, világszinten is képes hazánkat képviselni nemzetközi versenyeken ebben az összetett sportágban.

Végül pedig lássunk egy szemlét a Mondial du Lion magyar résztvevőiről. A szervezők honlapján a kezdetektől fogva kikereshetőek az archívumból az indulók. Extrém időjárási körülmények miatt egy alkalommal, 2012-ben törölték a versenyt. Az archívumban való keresgélés után úgy tűnik, hogy magyar résztvevője először 1999-ben volt a rangos lovasutasának: Hercegfalvi Tibor indult Laky Ladyvel, abban az évben a másik magyar induló, Horváth Balázs nem tudta befejezni a versenyt Omamával. (Hercegfalvi egyébként két olimpián is indult magyar színekben, tehát elmondható, hogy a militarysport krémje immáron két évtizede képviseli hazánkat a fiatal lovak nemzetközi indításában is.)

A további évek résztvevőit a táblázat mutatja be.

Szárász Katalin

egy újságcikk szerint 750 500 euró volt. Az átlag negyvenezres látogatólétszám mutatja, hogy jelentős érdeklődés van a Mondial du Lion iránt. A látogatók elégedettségi indexe 10-ből 9 pontot mutat, szinte mindenki kész visszatérni a helyszínre, annak ellenére, hogy a nézők 40 százalékának nincs különösebb kapcsolata a lovasporttal. A szervezők évről évre önkénteseket verbuválnak, s az ő munkájukat mindig hálásan emelik ki, 2019-ben háromszázan segítettek a programok lebonyolításában. A terepakadályok külön is figyelemreméltóak. Nicolas Touzaint (22 évesen a legfiatalabb Európa-bajnok, 2004-ben Athénban csapatban olimpiai bajnok, többszörös világbajnok fiatal lovaival, és még hosszan lehetne sorolni díjainak sorát) neves militarybajnok szerint a hatéves lovak számára különleges próbatétel a nem mindennapi akadályokkal és a nagyszámú közönséggel való találkozás. Ezt a lovasoknak figyelem-

A szerző a Testnevelési Egyetem lovas-kultúra-oktató szakának második évfolyamos hallgatója, a cikk a 2019/20-as tanév első szemeszterében írt military – lovas-tusa szemináriumi dolgozatának szerkesztett változata. A tantárgy oktatója Tuska Pál.

be kell venniük, s a technikai megoldásokon túl a lovak megnyugtatására is figyelmet kell szánniuk – például a hatalmas pók fel-tűnésekor, melynek hosszú lábai meg tudják riasztani a kevésbé tapasztalt lovakat.

Az 52 éves Christian Aschard asztalosmester, aki Jacques Bouguier utódja a Mondial du Lion akadálytervezőjeként, egyedül tanulta ki a szakmát, mert ezt nem tanítják sehol. Ketten-hárman foglalkoznak ilyesmivel egész Franciaországban. Mindkét mester szívügye a terepviszonyoknak